

निजग्राह हृषीकेशं कथञ्चिद्दशमे पदे । तत एनमुवाचार्तः क्रोधपर्याकुलेक्षणं । ४८०
 निश्चसन्तं यथा नागमर्जुनः प्रणयात्सखा । निवर्त्तस्व महाबाहो नानृतं कर्त्तुमर्हसि ।
 यत्त्वया कथितं पूर्वं न योत्स्यामीति केशव । मिथ्यावादीति लोकास्त्वां कथयिष्यन्ति माधव ।
 ममैष भारः सर्वो हि हनिष्यामि पितामहं । शपे केशव शस्त्रेण सत्येन सुकृतेन च ।
 अन्तं यथा गमिष्यामि शत्रूणां शत्रुसूदन । अद्यैव पश्य दुर्द्धवं पात्यमानं महारथं ।
 तारापतिमिवापूर्णमन्तकाले यदृच्छ्या । माधवस्तु वचः श्रुत्वा फाल्गुनस्य महात्मनः । ४८१
 अकिञ्चिदुक्त्वा सक्रोध आरुरोह रथं पुनः । तौ रथस्थौ नरव्याघ्रौ भीष्मः शान्तनवः पुनः ।
 ववर्धं शरवर्षेण मेघो दृष्ट्या द्वाचलं । प्राणानाधत्त योधानां पिता देवव्रतस्तव ।
 गभस्तिभिरिवादित्यस्तेजांसि शिशिरात्यये । यथा कुरूणां सैन्यानि बभञ्जुर्युधि पाण्डवाः ।
 तथा पाण्डवसैन्यानि बभञ्ज युधि ते पिता । इति विद्रुतसैन्यास्तु निरुत्साहा विचेतसः ।
 मध्यं गतमिवादित्यं प्रतपन्तं स्त्रतेजसा । ते बध्यमाना भीष्मेण शतशोऽथ सहस्रशः । ४८२
 निरीक्षितुं न श्रेकुस्ते भीष्ममप्रतिमं रणे । कुर्वाणं समरे कर्माण्यतिमानुषविक्रमं ।
 वीचाञ्चक्रुर्महाराज पाण्डवा भयपीडिताः । तथा पाण्डवसैन्यानि द्राव्यमाणानि भारत ।
 चातारं नाध्यगच्छन्त गावः पङ्क्तगता इव । पिपीलिका इव क्षुष्टा दुर्बला बलिनां रणे ।
 महारथं भारत दुष्प्रकम्पं शरोर्भिणं प्रतपन्तं नरेन्द्रान् । भीष्मं न श्रेकुः प्रतिवीक्षितुं ते शराचिपं सूर्यमिवातपन्तं ।
 विमृद्रुतस्तस्य तु पाण्डुसेनामस्तं जगामाथ सहस्ररश्मिः । ततो बलानां अभकर्षितानां मनोऽवहारं प्रतिसम्भूव । ४८३
 इति श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि भीष्मबधपर्वणि नवमदिवसयुद्धसमाप्ते सप्ताधिकशतोऽध्यायः ॥ १०७ ॥
 ॥ सञ्जय उवाच ॥ युध्यतामेव तेषान्तु भास्करेऽस्तमुपागते । सन्ध्या समभवद्द्वारा नापश्याम ततो रणं ।
 ततो युधिष्ठिरो राजा सन्ध्यां सन्दृश्य भारत । बध्यमानञ्च भीष्मेण त्यक्त्वाऽस्त्रं भयविक्रलं ।
 स्वसैन्यञ्च परावृत्तं पलायनपरायणं । भीष्मञ्च युधि संरब्धं पीडयन्तं महारथं ।
 सोमकांश्च जितान् दृष्ट्वा निरुत्साहान् महारथान् । चिन्तयित्वा ततो राजा त्ववहारमचोदयत् ।
 ततोऽवहारं सैन्यानां चक्रे राजा युधिष्ठिरः । तथैव तव सैन्यानामवहारो ह्यभूत्तदा । ४८४
 ततोऽवहारं सैन्यानां कृत्वा तत्र महारथाः । न्यविशन्त कुरुश्रेष्ठ संग्रामे क्षतविचिताः ।
 भीष्मस्य समरे कर्मा चिन्तयित्वा तु पाण्डवाः । नालभन्त ततः शान्तिं भीष्मवाणप्रपीडिताः ।
 भीष्मोऽपि समरे जित्वा पाण्डवान् सहस्रञ्च यान् । पूज्यमानस्तव सुतैर्वन्द्यमानश्च भारत ।
 न्यविशत् कुरुभिः सार्द्धं दृष्टरूपैः समन्ततः । ततो रात्रिः समभवत् सर्वभूतप्रमोहिनी ।
 तस्मिन् रात्रिमुखे घोरं पाण्डवा दृष्टिभिः सह । सृञ्जयाश्च दुराधर्षा मन्त्राश्च समुपाविशन् । ४८५
 आत्मनिःश्रेयसं सर्वं प्राप्तकालं महाबलाः । मन्त्रयामासुरव्याया मन्त्रनिश्चयकोविदाः ।
 ततो युधिष्ठिरो राजा मन्त्रयित्वा चिरं नृप । वासुदेवं समुदीक्ष्य वचनञ्चेदमाददे ।
 कृष्ण पश्य महात्मानं भीष्ममुपपराक्रमं । गजं नलवनानीव विमृद्रुन्तं बलं मम ।